

Webbkunskap - Tillgänglighet

IT i vården
Anders Avdic
(18 sidor)

1

1

Tillgänglighet/Accessibility

- Det finns flera olika **definitioner** av begreppet tillgänglighet. Det kan omfatta allt från fysisk miljö till information, samt även psykosociala aspekter.
- Wikipedia:
- ”...hur pass väl en verksamhet, plats eller lokal fungerar för människor med funktions-nedsättning. Detta innefattar **lokalers fysiska beskaffenhet, tillgången till information och ett bra bemötande.**”
(Hjälpmiddelsinstitutet)

2

Tillgänglighet på webben

- **Tillgänglighet betyder att människor med funktionsnedsättning kan använda webben.**
- Tillgänglighet innebär att människor med funktionsnedsättning kan **uppfatta, förstå, navigera, interagera med, och bidra med information** till webben.
- Tillgänglighet **gynnar även andra**, till exempel äldre med svårigheter på grund av åldrande.
(W3C)
- Ett funktionshinder UPPSTÅR endast i en viss SITUATION som en följd av att individen ifråga har en funktionsnedsättning.

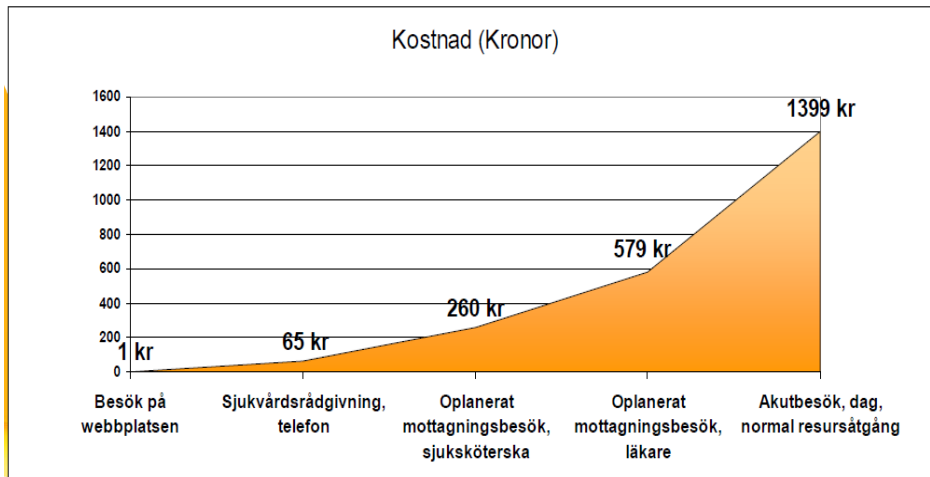
3

Tillgängligt för synskadade

- <https://www.srf.nu/leva-med-synneddsattning/tips-till-dig-som-ser/att-inkludera-personer-med-synneddsattning/genom-att-gora-text-tillganglig/>

4

Möjligheter vid lyckat projekt

5

W3C

- W3C – World Wide Web Consortium
- Ett industrikonsortium grundat år 1994 med över 500 medlemmar från ledande industrier, forsknings- och utvecklingsinstitut, standardiseringsorgan, regeringar och EU.
- W3C utvecklar standarder, protokoll och programvara för webben.
- Exempel: HTML, XML, CSS, RDF, SOAP

6

WAI

- Web Accessibility Initiative
- En W3C arbetsgrupp
- Uppdrag: att tillsammans med organisationer över hela världen arbeta för en tillgänglig webb.
- Områden:
 - tekniker,
 - riktlinjer,
 - verktyg,
 - utbildning och information, och
 - forskning och utveckling.

7

WCAG 2.1

- Web Content Accessibility Guidelines
- Nya guidelines. Senast tillkom riktlinje 2.5 som gäller bl.a. touch-funktioner
- Originalversionen är engelskspråkig
- Svensk översättning av WCAG 2.1:
- <https://webbriktlinjer.se/wcag/>

8

Vägledning för webbutveckling (WCAG) (<https://webbriktlinjer.se/wcag/>)

De officiella riktlinjerna för hur man bör arbeta med webbplatser i offentlig sektor

Riktlinjer Varför tillgänglighet? Lagkrav Dela erfarenheter Metodtips Testa din webbplats Om webbplatsen

Sök på webbriktlinjer.se

Startsida / WCAG – standard för tillgänglighet

WCAG – standard för tillgänglighet

Den första och mest centrala webbriktlinjen har sedan 2012 varit att följa

Motsvarar i WCAG	Riktlinje
1.1.1 (A)	Beskriv med text allt innehåll som inte är text
1.2.1 (A)	Erbjud alternativ om en inspelning enbart består av ljud eller video
1.2.2 (A)	Texta inspelad rörlig media (video, ljud, animationer...)
1.2.3 (A)	Syntolka eller erbjud alternativ till videoinspelningar
1.2.4 (AA)	Texta direktsändningar
1.2.5 (AA)	Syntolka videoinspelningar
1.3.1 (A)	Ange i kod vad sidans olika delar har för roll

50 A+AA
riktlinjer

9

Nivåer i WCAG 2.0

WCAG är indelad i

- Principer
- Riktlinjer / Kriterier
 - Riktlinjer formuleras som kriterier dvs ett påstående som kan prövas om det är sant eller falskt
- Beskrivningar och rekommendationer.
 - För att förstå och kunna pröva om kriteriet är uppfyllt
- Fyra principer har sammanlagt tretton riktlinjer på A+AA nivå
- Totalt 160 riktlinjer

10

Kriterienivåer

- Kriterierna i WCAG är indelade i tre olika nivåer:
- **Nivå A** är den lägsta ambitionsnivån, det vill säga de högst prioriterade kriterierna finns på denna nivå.
- **Nivå AA** är den basnivå som behöver uppfyllas av webbplatser och mobila applikationer inom EU, se nedan. När vi skriver WCAG 2.1 nivå AA ingår både kriterier på nivå A och på nivå AA.
- **Nivå AAA** är den högsta ambitionsnivån. Överväg att uppfylla även dessa kriterier.

<https://webbriktlinjer.se/riktlinjer/1-utga-fran-wcag-2-1-niva-aa/>

11

Principer WCAG

1. **Möjlig att uppfatta** – Information och komponenter i ett användargränssnitt måste presenteras för användare på sätt som de kan uppfatta.
2. **Hanterbar**- Komponenter i ett användargränssnitt och navigering måste vara hanterbara.
3. **Begriplig** - Information och hantering av användargränssnitt måste vara begriplig.
4. **Robust** -Innehåll måste vara robust nog för att kunna tolkas på ett pålitligt sätt av ett brett spektrum av olika användarprogram, inklusive hjälpmedel.

12

Riktlinjer A+AA

1. Möjlig att uppfatta

1. *Textalternativ.* Beskriv med text allt innehåll som inte är text
2. *Tidsberoende media.* Erbjud alternativ om en inspelning enbart består av ljud eller video
3. *Anpassningsbart.* Skapa innehåll som kan presenteras på olika sätt(exempelvis med enklare layout) utan att information eller struktur går förlorad
4. *Urskiljbart.* Gör det enklare för användare att se och höra innehåll, bland annat genom att skilja förgrund från bakgrund

2. Hanterbar

1. *Tangentbord.* All funktionalitet skall vara åtkomlig med ett tangentbord
2. *Tillräckligt med tid.* Ge användare tillräckligt med tid för att läsa och använda innehållet
3. *Krampanfall.* Designa inte innehållet på ett sätt som kan orsaka krampanfall
4. *Navigerbart.* Tillhandahåll sätt att hjälpa användaren att navigera, hitta innehåll och avgöra var de är
5. *Alternativ inmatning.* Underlätta interaktion med touch o.dy.

3. Begriplig

1. *Läsbart.* Gör textinnehåll läsbart och begripligt
2. *Förutsägbart.* Säkerställ att webbsidor presenteras och fungerar på ett förutsägbart sätt
3. *Inmatningsstöd.* Hjälp användare att undvika misstag och rätta till misstag

4. Robust

1. *Kompatibelt.* Innehåll ska robust nog för att kunna tolkas på ett pålitligt sätt av olika användarprogram, inklusive hjälpmedel

Komplett lista (med A+AA notering) finns här: <https://webbriktlinjer.se/wcag/>

13

Webbdirektivet

<https://webbriktlinjer.se/lagkrav/webbdirektivet/>

- De officiella riktlinjerna för hur man bör arbeta med webbplatser i offentlig sektor
- I Sverige genomförs EU-direktivet genom att lagen om tillgänglighet till digital offentlig service började gälla den 1 januari 2019.
- Nivå A och AA, pekas i webbdirektivet och annan reglering ut som **basnivå för tillgänglighet i digital offentlig service.**

14

Webbdirektivet

- Aktörer i hela världen använder sig i dag allmänt av teknik baserad på nivåkriterierna och kraven för överensstämmelse på nivå AA i version 2.1 av *Web Content Accessibility Guidelines* (WCAG 2.0)

EU (2012)

15

Nya lagkrav tvingar myndigheter att bygga om sina sajter och appar

- Nytt EU-direktiv på gång som sätter press på offentliga aktörer att göra inte bara sina sajter utan även intranät och appar tillgängliga.
- Stora myndigheter som Skatteverket och Försäkringskassan har kommit hyfsat långt medan det är sämre ställt hos mindre kommuner exempelvis. Det har ofta ett samband med storlek och pengar.
- Bibliotek och kulturinstitutioner är ofta bedrövligt dåliga, Så det finns väldigt mycket kvar att göra.
- <http://computersweden.idg.se/2.2683/1.658704/myndigheter-webben->

16

Hur avgöra om riktlinjer är uppfyllda?

<https://webbriktlinjer.se/wcag/>

- För varje riktlinje finns en beskrivning för hur man ska kontrollera att kriteriet är uppfyllt
- Exempel, riktlinje 3.2.4 Klicka på riktlinjen

3.2.4 (AA)	Benämnn funktioner konsekvent
------------	-------------------------------

Förenklad beskrivning av WCAG-kriteriet 3.2.4

Benämnn funktioner konsekvent

Konsekvent benämning av saker på hela webbplatsen underlättar för alla användare att känna igen sig och minskar onödig kognitiv belastning.

Var konsekvent när du beskriver och namnger samma funktionalitet på olika sidor och skärmar. Det innebär till exempel att rubriker, etiketter, ikoner och alternativtexter som ska beskriva en skicka-knapp ska heta samma sak på hela webbplatsen. Inte *Skicka* på en sida och *Sänd* på en annan sida. Eller att en spara-ikon ska se likadan ut på hela webbplatsen.

Kanske räcker det med layout och formgivning för att seende användare ska känna igen identiska eller snarlika funktioner som finns på flera sidor och därmed kunna förutse hur de fungerar. Men för den som inte ser är det viktigt att de även benämns konsekvent.

17

Hur avgöra om riktlinjen är uppfylld?

<https://webbriktlinjer.se/wcag/>

- För varje riktlinje finns rekommendationer för hur man ska kontrollera att kriteriet är uppfyllt
- Exempel, riktlinje 3.2.4
- Klicka på riktlinjen

3.2.4 (AA)	Benämnn funktioner konsekvent
------------	-------------------------------

- Bläddra ner till rekommendationen/rekommendationerna

Rekommendationer för enhetlig benämning av funktioner

- Använd samma termer för återkommande funktioner såsom knappar och ikoner, eftersom vissa användare saknar till exempel layout och formgivning som annars kan användas för orientering.

18